

Elegancia – márnivosť alebo cnosť?

Plinio Corrêa de Oliveira

17. februára 2022 ✝ Kultúra

Počas diskusií na rôzne témy a v listoch dostávam veľa otázok o tom, ako sa správne starať o svoj zovňajšok. V reakcii na ne by som sa chcel dotknúť niektorých najčastejších tém.

Prečo by sme sa mali dobre obliekať? Nepodnecuje starostlivosť o zovňajšok našu márnivosť?

Za touto otázkou sa skrýva takéto uvažovanie: človek by sa mal vyhýbať všetkému, čo vedie k hriechu. Elegantné obliekanie môže viesť k márnivosti, ktorá je formou hriechu. Preto by sa človek mal vyhýbať elegantnému obliekaniu.

Čo keby sme toto uvažovanie aplikovali na učenie? Aj učenosť môže predsa viesť k márnivosti. Je to dôvod, prečo by sa človek mal vyhýbať učeniu?

Rovnako je to aj s hygienou. Udržiavanie tela v čistote môže viesť k márnivosti. Mali by ste sa preto vyhýbať kúpaniu a sprchovaniu?



Frank Bernard Dicksee – Portrét maliarovej netere Dorothy

zdroj: flickr.com

Ak uvedenú úvahu dôsledne aplikujeme na rôzne oblasti ľudskej činnosti, nakoniec zistíme, že ideálnou situáciou pre praktizovanie cnosti je barbarstvo. A to je absurdné! A každá úvaha, ktorá vedie k absurdite, je falošná. Preto je uvedený sylogizmus nepravdivý.

Na druhej strane je pravdivá odpoveď, že zneužitie sa môže vkradnúť do všetkých ľudských činností. Človek je schopný nesprávne využívať inteligenciu, zdvorilosť, eleganciu, ba dokonca aj cnosť (môže predsa upadnúť do pýchy, pretože ju praktizuje). To však nie je dôvod, aby sme sa vzdali civilizovaných mravov;

naopak, treba ich praktizovať, ale pod pozorným dohľadom, aby sme ovládli a obmedzili vlastnú márnivosť. Civilizovaný človek sa svetu javí ako slušný a morálne čistý, plný dôstojnosti, ktorú si vyžaduje jeho spoločenské postavenie. Týmto spôsobom prejavuje úctu k sebe samému a úctu k Bohu, v ktorého prítomnosti sa vždy nachádza. Každý z nás je hodný úcty, pretože sme boli stvorení na Boží obraz a podobu, pokrstení v katolíckej Cirkvi, stali sme sa chrámom Ducha Svätého a Panna Mária si nás vyvolila, aby sme jej slúžili. Preto musíme vyzerať v súlade s touto dôstojnosťou.



Jacques Tissot – Autoportrét

zdroj: wikimedia commons

Aké hlbšie pohnútky ma zaväzujú obliekať sa elegantne?

Prvým hlbokým motívom je zásada, že dobrí ľudia by mali odrážať svoje vnútorné dobro aj vonkajším vzhľadom. Najkrajším prejavom toho je nadprirodzená vznešenosť a mužská krása, ktoré vyžarujú z tváre nášho Pána na Turínskom plátne.

Tento obraz je dokonalým odrazom hypostatického spojenia Ježišovej ľudskej prirodzenosti s božskou prirodzenosťou. Z tváre nakreslenej na plátne rubáša, kde je namaľovaná dobrota, láskavosť, dôstojnosť a majestátnosť, jasne vyžaruje neporovnateľná božská krása.

Uvedená zásada platí nielen pre tvár a telo, ale aj pre oblečenie. Oblečenie totiž dopĺňa telo. Pre ľudstvo poznačené prvotným hriechom je odev nevyhnutný. Ako doplnok tela by mal byť slávnostný, dôstojný a rafinovaný.

Druhým motívom elegancie je skutočnosť, že vonkajší vzhľad by mal zodpovedať vnútornej realite daného človeka. Oblečenie by malo ukazovať, kto je jeho nositeľ. Preto by mal byť nielen slušivý, ale aj viac či menej noblesný a kvalitne zhotovený – podľa ekonomických možností človeka. Niektorí ľudia musia byť dobre oblečení kvôli svojmu vysokému spoločenskému postaveniu, ale iní sa tomuto štandardu nepotrebujú

prispôsobovať.

Každý by sa teda mal obliekať podľa svojej spoločenskej úrovne: ani vyššie, ani nižšie. Oblečenie by nemalo zdanlivo meniť človeka na niekoho, kým nie je. Nie je dôvod hanbiť sa za svoje sociálne postavenie. Či už ide o muža alebo ženu, každý by mal byť autentický a obliekať sa podľa svojho spoločenského postavenia.



Frank Bernard Dicksee – Portrét lady Hillingdonovej

zdroj: flickr.com

Sú však chvíle, keď by sa človek chcel cítiť voľne. Mali by sme sa riadiť touto tendenciou?

Všetci sme sa narodili nakazení prvotným hriechom. Preto má každý z nás nutkanie odmietnuť pravidlá civilizácie a vrátiť sa k barbarstvu. Máme chuť vyzliecť si sako, rozviazať kravatu a rozopnúť golier, vyzuť si topánky a zbaviť sa človeka sediaceho na stoličke oproti, aby sme si tam mohli dať nohy, máme chuť zívnuť z nudy alebo povedať nášmu partnerovi, aby bol ticho, pretože nás unavuje. Ľudská prirodzenosť si vyžaduje takéto správanie, ale je na nás, aby sme vynaložili potrebné úsilie na úspešné prekonanie takýchto nutkaní.

Naša povaha sa búri proti zdvorilosti, kultivovaným mravom, distingvovaným šatám. Prečo by sme mali potlačiť túto rebéliu? Z jednoduchej povinnosti milovať blížneho a z nemenej dôležitej povinnosti prejavovať mu úctu. Spravodlivosť vyžaduje, aby sme rešpektovali svojho blížneho. Naše správne vystupovanie v spoločnosti, podnietené túžbou dobre sa správať k blížnemu, má vychádzať ani nie tak z toho, že mu chceme prejať svoju láskavosť, ale z toho, že **má plné právo na dôstojné zaobchádzanie z našej strany**. Aj on bol stvorený na Boží obraz a podobu.

Správanie, ktorému chýbajú brzdy hamujúce našu zlú spontánnosť, je priamou cestou k barbarstvu. Je to zrieknutie sa plodov dvetisícročného katolíckeho úsilia o nápravu zlých sklonov v človeku s cieľom vybudovať civilizáciu. Je to odmietnutie víťazstva kultúry nad padlou ľudskou prirodzenosťou na ceste za naším Pánom. V konečnom dôsledku je to popretie ovocia spásnej obety jeho tela a krvi.

Titulný obrázok – Jacques Tissot, *Mladá dáma na lodke*

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/elegancia-marnivost-alebo-cnost/>